

MASTEROPPGAVE

Emnekode: KRO5003

Navn: Erik Aron Holmen

Gutter og kjønnsdelt kroppsøving

Dato: 18.05.2022

Totalt antall sider: 38

Forord

Etter snart fem år i Levanger og ved Nord Universitet, begynner studieløpet innenfor lektor i kroppsøving og idrettsfag for alvor å nærme seg slutten. Som en person som lever og ånder for det å være i fysisk aktivitet, så er det et privilegium å kunne velge en studie- og yrkesretning som i stor grad dreier seg om å spre glede ved det å være fysisk aktiv. Etter å ha drevet aktivt med fotball i flere år, begynte en spire for kroppsøvingsfaget å gro i sammenheng med det å være instruktør på de årlige fotballskolene som klubben arrangerte to ganger hver sommer. Siden den gang har undertegnede høstet erfaringer som fotballtrener, praksisstudent og vikararbeid både på videregående skole og på ungdomsskolen.

Disse erfaringene har bidratt til å skape tanker og interesser rundt organisering og differensiering av ulike kroppsøvingsklasser. Interessen fikk sitt utspring da undertegnede selv var elev, den gang var det sjeldent man opplevde at kroppsøvingstimene ble kjønnsdelt. Derimot de få gangene det skjedde, opplevde klassen et enda mer lystbetont miljø. Dette har skapt en interesse for temaet, og fått meg til å undres i senere tid hva som er grunnen til at denne type differensiering er så sjeldent å se i de norske klasserommene. Derfor har dette mastergradsprosjektet vært en strålende mulighet til å se nærmere på hva faktisk elevene synes om denne differensieringsformen.

Denne oppgaven blir en videreføring av mitt tidligere arbeid som har blitt gjennomført i form av både en bachelor og et review. Begge disse prosjektene har tatt for seg differensiering i kroppsøving, hvor kjønn har vært et nøkkelord. I arbeidet med reviewet kom det tydelig frem at den forskningen som var gjort innenfor kjønnsdelt kroppsøving, var utelukkende sett i lys av jentenes opplevelser. Derfor var det interessant å speile det hele noe annerledes, hvordan gutters erfaringer og tanker rundt kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving.

Avslutningsvis ønsker jeg å takke min kloke veileder Idar Kristian Lyngstad, som alltid har kommet med oppklarende refleksjoner i mine undrende stunder.

Erik Aron Holmen, mai, 2022.

Sammendrag

Denne oppgaven har sett på hvordan gutter erfarer og mener omkring kjønnsblandet og kjønnsdelt kroppsøving. Det eksisterer noe forskning fra jenters perspektiv rundt temaet, men lite fra gutters ståsted. Hensikten med studien er derfor å øke kunnskapen for hvordan en stor del av en kroppsøvingsklasse opplever det å differensiere. På bakgrunn av dette har følgende problemstilling blitt utarbeidet: «Hvordan erfarer gutter et kjønnsdelt undervisningsopplegg i kroppsøving og hva mener disse elevene om kjønnsdelt versus kjønnsblandet kroppsøvingsundervisning?»

For å svare på problemstillingen på en best mulig måte, er det anvendt kvalitativ forskningsmetode. Datainnsamlingen har foregått gjennom at det i første omgang har blitt gjennomført to undervisningstimer med dans og fotball. I etterkant av disse timene ble hver deltaker fra de to kroppsøvingstimene intervjuet. Informantene består av 18 gutter fra 9. og 10. klasse fra en ungdomsskole.

Funnene i oppgaven tyder på at gutters adferd endres avhengig av om jentene er med. Språkbruken er noe alle påpeker i den sammenheng. I aktiviteter gutter er mindre trygge på, kan det se ut som mange mener at det kan bli «kleint». Dette kommer spesielt til uttrykk når det blir praktisert kjønnsblandet kroppsøving. Det kan også se ut som guttene kan virke noe dominante i aktiviteter med ball. Enkelte foretrekker kjønnsblandet kroppsøving fordi det skaper høyere intensitet og nivå, mens andre ønsker kjønnsblandet som følge av at det er mer sosialt.

Empirien ble drøftet ut ifra tidligere forskning og teori.

«Boys and single-sex physical education»

Abstract

This thesis has looked at how boys experience and think about coeducational and single-sex physical education. There is some research from girls' perspectives on the topic, but little from boys' point of view. The purpose of the study is therefore to increase knowledge of how a large part of a physical education class experiences differentiation. On the basis of this, the following problem has been prepared: "How do boys experience a single-sex teaching program in physical education and what do these students think about single-sex versus coeducational physical education teaching?"

In order to answer the problem in the best possible way, a qualitative methodology has been used. The data collection has taken place through the fact that in the first instance two teaching hours have been completed with dance and football. After these hours, each participant from the two physical education classes was interviewed. The informants consist of 18 boys from 9th and 10th grade from an upper secondary school.

The findings in the thesis indicate that boys' behavior changes depending on whether the girls are involved. The use of language is something everyone points out in that context. In activities boys are less confident in, it may look like many people think it can be "small". This is especially evident when coeducational physical education is practiced. It may also look like the boys may seem somewhat dominant in ball activities. Some people prefer gender-specific physical education because it creates higher intensity and level, while others want coeducational as a result of it being more social.

The empirical data were discussed based on previous research and theory.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Sammendrag	2
«Boys and single-sex physical education» Abstract	3
Innledning.....	5
Tidligere forskning og teori grunnlag	6
Problemstilling	11
Metode.....	11
Vitenskapsteoretisk posisjonering.....	12
Utvalget	12
Gjennomføring	13
Forforståelse	14
Dataanalyse	15
Etiske retningslinjer.....	15
Validitet.....	16
Reliabilitet	17
Resultat.....	17
Elevenes erfaringer.....	18
Elevenes meninger	19
Diskusjon.....	22
Konklusjon	26
Videre forskning.....	27
Referanser.....	28
Vedlegg 1	31
Vedlegg 2	33
Vedlegg 3	36

Innledning

Denne oppgaven omhandler gutters meninger og erfaringer knyttet til kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving. Bakgrunnen for valg av tema, grunner i at undertegnede har skrevet både en bachelor og et review som ser på mye av den samme tematikken. Denne masteroppgaven er dermed god mulighet til å studere dette på et enda dypere plan.

I dag har den offentlige norske skolen som plikt å arbeide mot økt likestilling (Imsen, 2000). Det har også lagt føringene for hvordan organisering av undervisningstimene er blitt gjort. Helt frem til 70-tallet ble elevene adskilt på bakgrunn av kjønn. Dette ble imidlertid gjort en endring på i 1974, da Mønsterplanen trådte i kraft. Da skulle en så langt det var praktisk mulig plassere gutter og jenter i samme klasserom (Kirke- og undervisningsdepartementet, 1971). Siden den gang er det gjort få endringer når det kommer til organisering av klasser. Etter dagens opplæringslov, så skal organiseringen av klasser «til vanleg» ikke være på bakgrunn av kjønn, etnisk bakgrunn eller faglig nivå. Prinsippet om sammenholdte klasser står sterkt i den norske skolen (Utdanningsdirektoratet, 2021).

I 2017 grep Bodø kommune inn i måten en ungdomsskole organiserte kroppsøvingen på. Årsaken den gang var, at statsforvalteren hevdet at kjønnsdelt kroppsøving ikke var i tråd med opplæringsloven. En forsker gikk senere ut og kritiserte kommunen (Budalen & Tveit, 2017). Skal man differensiere klasser utelukkende etter ferdighetsnivå? Bør guttene adskilles fra jentene? Eller fins det faktisk noe svarhvitt svar på hva som er det mest optimale organiseringsformen?

Dette er spørsmål det kan være vanskelig å gi et konkret svar på. Skal man se i retning av forskningen som er gjort innenfor kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving, eksisterer det noe (Bjørnevik, 2019; Hill, & Cleven, 2005; Hill, Hannon & Knowles, 2012; Hills & Croston, 2011; Karlsen, 2019; Klomsten, 2013; Klomsten, 2016). Mye av forskningen som er gjort innenfor fagfeltet er stort sett vinklet ut ifra jenters perspektiv. Den forskningen som er gjort hvor guttenes perspektiv har blitt belyst, har utgangspunktet for eksempel vært hvor guttene er i mindretall (Bratbakk, 2019). Gutters erfaringer og meninger rundt kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving i en klasse med omtrent lik fordeling av kjønn, har derimot vært lite studert.

Hensikten med denne oppgaven blir derfor å rette søkelyset mot hvordan gutter opplever og mener omkring det å kjønnsdele og kjønnsblande kroppsøvingstimene. På den måten vil man forhåpentligvis få noe mer kunnskap og innsikt i hvordan en større del av mangfoldet i en kroppsøvingsklasse opplever det å differensiere. Dermed kan man sannsynligvis enklere også si noe helheten, når man har innsikt fra flere perspektiv i en klasse.

Videre i denne teksten kan man lese om hva tidligere forskning sier om tematikken kjønnsdelt kroppsøving og hvordan problemstillingen for denne oppgaven er formulert. Det teoretiske grunnlaget for prosjektet vil så bli lagt frem. Etterfulgt av teorien, kommer et kapittel om metoden. Deretter vil resultatene fra undersøkelsen lagt frem og diskutert.

Tidligere forskning og teori grunnlag

Som nevnt er tidligere forskning innenfor kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving stort sett vinklet ut ifra jenters perspektiv. I flere av disse studiene som har undersøkt organiseringsmåter etter kjønn, har belyst flere argumenter for å ha kjønnsdelt undervisning.

Klomsten (2016) kom frem til at hovedårsaken til hvorfor kroppsøvlingslærere velger å dele elever inn etter kjønn i enkelte timer, er at lærere opplever at jentene «blomstrer». Jentene viser blant annet økt aktivitet, utfolder seg i større grad og utvikler ferdigheter på en bedre måte. Forskningen viser også at nærkontakten med andre elever øker hos jentene når undervisningen er kjønnsdelt. Klomsten så også at sannsynligheten for økt aktivisering blant jenter spesielt øker når kjønn skilles under ballaktiviteter. Det samme fant Andrews og Johansen (2008), som så at maktbalansen i en kjønnsdelt kroppsøvlingsklasse ble mye jevnere enn i en kjønnsblandet klasse. Desto høyere intensitets- og konkurransenivået er, desto mer vil guttene ta over kroppsøvlingsstimene. Jentene ønsker i slike tilfeller å være minst mulig i veien for guttene og blir dermed mindre aktive. Dette gjelder spesielt i aktiviteter med ball, ifølge Andrews og Johansen.

En annen studie fant at jenters selvoppfatning ble utsatt for press når kroppsøvlingsstimene gjennomføres med kjønnsblandet undervisning (Karlsen, 2019). Årsaker til lav selvoppfatning var blant annet grunnet i risikoen for å få kommentarer fra guttene fordi gutter og jenter ikke har samme prestasjonsnivå. Det var også en av begrunnelsene til Hills og Croston (2010) for hvorfor man skulle foretrekke en kjønnsdelt kroppsøving. De så at guttene kunne oppfattes som både bøllete og ekskluderende mot jentene.

Observasjonene om maktbalanse og jenter som får minsket selvoppfatning, kan knyttes til guttenes oppførsel og måten de oppfører seg på i en kroppsøvingstime (Hills, 2012; Karlsen, 2019; Klomsten, 2016; Wallace, Buchan & Schulthorpe, 2020). Klomsten (2016) sendt ut fire spørsmål til alle norske skoler, som handlet om hvilke begrunnelser de hadde for å kjønnsdele i kroppsøving. I denne studien kartla Klomsten at gutters oppførsel gjennom dominans, var blant kroppsøvingslærers begrunnelser for å organisere kroppsøvingsundervisningen etter kjønn. Av 462 besvarte spørreskjemaer, var det 50 kroppsøvingslærere eller rektorer som oppga at dominerende gutter (posisjon, fysiske, sosiale) var årsaken til hvorfor de kjønnsdelte. Wallace mfl. (2020) argumenterer også for å se i mer retning av en kjønnsdelt kroppsøvingsundervisning. De spurte elevene om deres meninger om kjønnsdelt kroppsøving. Elevene fikk en liste med påstander om hvorfor man skal foretrekke en kjønnsdelt kroppsøving. Påstanden som fikk størst oppslutning var «boys 'taking over'/not passing». Det kan dermed være mulig å se for seg at flere jenter kan sitte med opplevelser hvor de har blitt overkjørt av gutter i en kroppsøvingstime. Dette kan spesielt gjelde i sammenheng med intensive aktiviteter med mye kroppskontakt, typisk ballspill.

Tidligere forskning er med på å skape utgangspunktet for to former for aktiviteter, som er relevant å trekke inn i dette prosjektet. Andrews og Johansen (2008) referer til typiske «gutte- og jenteaktiviteter». Typiske gutteaktiviteter er ofte aktiviteter der fysisk kontakt mellom deltakerne er sedvanlig og hvor kravene til den fysiske kapasiteten settes på prøve. Typiske jenteaktiviteter derimot, dreier seg hovedsakelig om aktiviteter hvor finmotorikken er viktigere. Eksempler på slike aktiviteter, som er mer i retning av estetiske aktiviteter, kan være aerobic eller dans (Bjørnevik, 2019; Brattli, Hansen, Steiro & Ingebrigtsen, 2014; Karlsen, 2019). Ungdomsskoleelever ser ut til være enig i dette synet på ulike gutte- og jenteaktiviteter (Bjørnevik, 2019). Informantene til Bjørnevik forteller at de opplever fotball og generelt ballspill som gutteaktiviteter, mens øvelser som innebærer mer følsomhet og som setter større krav til bevegelse, er typisk for jenteaktiviteter. Denne måten å definere ulike aktiviteter på, kan også ses i lys av hvilke type aktiviteter guttene og jentene foretrekker. Hill og Cleven (2005) spurte 400 jenter og 400 gutter om hvilken aktivitet som var deres favoritt. Det ble da kartlagt at guttene verdsatte nettopp ballaktiviteter og jentene foretrakk aktiviteter som svømming og dans.

Når det kommer til prioritering av ulike aktiviteter, er det sett i tidligere forskning at disse såkalte gutteaktivitetene er blitt prioritert i de norske gymnasene (Andrews & Johansen, 2008; Moen, Westilie & Brattli, 2018). Former for ballspill er dermed noe man fort kan støte på, om

man skulle bevitne en helt vilkårlig norsk kroppsøvingstime. Fotball virker til å stå i særstilling i så måte (Moen, mfl., 2018). At dette vil favorisere majoriteten av guttene er det grunn til å tro (Imsen, 2010), med tanke på det man vet om hva som kjennetegner typiske gutte- og jenteaktiviteter. Hvordan denne favoriseringen oppleves av guttene, eksisterer det derimot lite informasjon om.

Hill, Hannon og Knowles (2012) på sin side, argumenterer mer i retning av en kjønnsblandet kroppsøving. Et av argumentene dreier seg om forebygging av ekskludering, diskriminering og ulikheter mellom kjønnene. Om en skole skulle praktisert permanente kjønnsdelte kroppsøvingsskoler, så ville det etter alt å dømme skape negative sosiale ringvirkninger. Her til lands ville det dessuten være i strid med opplæringsloven. Et bedre alternativ, mener Hill mfl. er å differensiere på grunnlag av ferdigheter. Dette argumentet forankrer de i at det er store ferdighetsforskjeller innad mellom jenter og mellom gutter. Skal man differensiere på denne måten, hevder Arnesen og Sollie (2003) at det er viktig å overholde enkelte prinsipper for differensiering og tilpasset opplæring i skolen.

Flere deler Hill mfl. (2012) sitt kritiske blikk på kjønnsdelt kroppsøving. de Beauviors (2000) mente at gjennom størst mulig grad av interaksjon mellom elever, vil det simplifisere elevenes identitetsprosess. Om derimot elevene mister et stort elevmangfold, som består av begge kjønn, vil det kunne gi negative utslag med tanke på elevenes selvoppfatning. de Beauvior (2000) hevder nemlig at måten elevene ser på seg selv handler like mye om de sosiale erfaringene de har tilegnet seg, som hvilket biologisk kjønn de har fått tildelt ved fødsel. Samtidig er det også sett at dersom elevenes sosiale muligheter begrenses, vil det få følger for læringen (Tinto, 1993). Tinto mener at læringen vil preges på en negativ måte.

Noe som har vært en gjenganger når det kommer til forskning på kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving, er dette med dominerende gutter (Andrews & Johansen, 2005; Hills & Croston, 2011; Karlsen, 2019; Klomsten, 2016; Wallace mfl., 2020). Fra guttene kommer i puberteten er de stort sett både tyngre, høyere og sterkere enn jentene (Åstrand, Rodahl, Dahl, & Strømme, 2003). Disse biologiske faktorene er essensielle for en mest mulig optimal idrettsprestasjon, men det skaper også ulike utgangspunkt for elever i en kjønnsblandet kroppsøvingundervisning. Klomsten (2016) og Karlsen (2019) har gjennom sine studier kartlagt at guttene kan ha en tendens til å «eie» makten i kroppsøvingstimene. Det forskerne legger i dette, er at guttene kan framstå som tøffere når det kommer til taklinger, skuddstyrke,

språkbruk og egenrådighet for eksempel. Dette gjør seg spesielt gjeldende i ballspillaktiviteter.

Bakgrunnen for at guttene viser denne formen for dominans i en kroppsøvingssammenheng, kan være kompleks. En betydningsfull faktor kan være dette med hvordan gutte- og jentekroppen utvikles ulikt (Klomsten, 2013; Åstrand mfl., 2003). Før puberteten er det ikke sett noe signifikante forskjeller mellom gutter og jenter hva gjelder høyde, vekt, utholdenhet eller styrke (Åstrand mfl. 2003). Jenter begynner i gjennomsnitt sin pubertet rundt 10-årsalder (Bruserud, Roelants, Bakken, Madsen, Eide, Bjerknes & Juliusson, 2020), mens gutter starter etter bikket 11 år (Bakken, Roelants, Bruserud, Madsen, Eide, Bjerknes & Juliusson, 2020). Det betyr at man kan argumentere sterkere for å praktisere kjønnsdelt kroppsøving etter elevene har fullført 5. klasse.

Som nevnt tidligere så velger jenter og gutter ofte forskjellige aktiviteter. Klomsten (2016) og Karlsens (2019) skriver også at gutter og jenter ofte blir oppdratt ulikt når det kommer til fysisk fostring. De får gjerne tildelt en aktivitet, basert på hvilket kjønn de har. Guttene lærer tidlig hva som er maskulint nok å drive med, mens jentene må finne en feminin aktivitet som tilfredsstillende de sosiale kravene. Som følge av at guttene og jentene vokser opp med slike ulike aktiviteter, så vil de også få ulike ferdigheter og egenskaper, hevder Klomsten. Som beskrevet over, så kjennetegnes typiske «gutteaktiviteter», som et mer tøffere og barskere miljø. «Jenteaktivitetene» er i større grad mer feminine og med mindre kroppskontakt. Dette skaper personer deretter.

En annen faktor for hva som utløser denne guttedominansen kan handle om holdninger. Eliasson (2009) peker på at gutter ønsker å uttrykke sin maskulinitet gjennom det å være i fysisk aktivitet. På en slik arena får de muligheten til å uttrykke sitt konkurranseinstinkt, engasjement og intensitet som ofte er høyere enn hva det er til jentene. Guttenes fysikk og at guttene kan tendere mot å «eie» kroppsøvingen, kan også ses i en sammenheng. Er man fysisk overlegen, så kan man tenke seg til at man får et behov av å vise dette frem, som igjen kan føre til en dominans. På bakgrunn av at gutter og jenter dessuten velger ulike fritidsinteresser, skaffer de seg også ulik egenskaper, som de bruker i kroppsøvingfaget, hevder Klomsten (2013). I guttenes aktiviteter er mer takhøyde for å ta større plass og vise seg frem. Når gutter har kroppsøving med jenter som kanskje har annen bakgrunn og velger andre fritidsaktiviteter, kan det tenkes at guttene er usikker på hvordan de skal oppføre seg. Man kan tenke seg at en rollekonflikt skapes. Brochs-Haukedal (2010) skriver at dette skapes når de

ulike forventningene som er knyttet til de forskjellige rollene en person har, strider mot hverandre.

Moen mfl. (2018) kartla at 52 % av guttene aldri ville ha dans om de fikk velge. Dans ble dermed den aktiviteten de minst ønsket seg. Blant jentene derimot, var det kun 14% som svarte det samme om dans. Dette gjenspeiler at dans ikke er en «gutteaktivitet» (Nygård, 2015). Nygård hevder at dans i lengre tid har blitt for feminin for gutter. Dette kan det være to årsaker til. Etter andre verdenskrig ble dans brukt som et verktøy til å uttrykke følelser og dermed har dans blitt sett på som noe mer emosjonelt enn bare en aktivitet i senere tid. Samtidig hevder Nygård at yngre gutter kan oppleve det som problematisk å vise følelser og bevege seg til musikk tett inntil hverandre.

På den andre siden kan Moen mfl. (2018) vise til at ballspill er den aktiviteten elevene ønsker seg desidert mest. 70 % av elevene ønsker seg denne aktiviteten «veldig ofte» eller «ofte». Årsaken til den vesentlige differensen mellom ønsket om ballspill og ønske om dans kan være kompleks. Et perspektiv man kan se det ut ifra er at elever som har mannlige lærere har oftere ballspill enn hva kvinnelige lærere har (Moen mfl., 2018).

Når man har en aktivitet gjentatte ganger kan det ofte føre til en følelse av trygghet. Hylland Eriksen (2006) skriver at trygghet er noe som er kjerneanliggende hos mennesker over alt, mens usikkerhet og uforutsigbarhet kan være en fiende. Det kan gjenspeile elevenes svar om at et ønske om mest mulig fotball (tryggheten) og minst mulig dans (fienden), som er en ukjent arena hvor man ikke vet hva man går til. Hva skal til for å bekjempe denne følelsen av usikkerhet og gjøre at elevene følelser mer trygg? Martinsen, Falkum, Haavet og Røssberg (2021) hevder at når unngåelsesatferd oppstår, vil eksponeringsterapi alltid være en løsning. For at mennesker skal gi slipp på sine tanker om usikkerhet, så må de eksponeres for det de uroer seg for. Så dersom dans hadde vært en høyere prioritet i den norske timeplanen, hadde kanskje Moen mfl. fått helt andre tall med tanke på de aktivitetene elevene ønsker seg. Ikke bare hadde det bekjempet unngåelsesadferd knyttet til dans, men det kunne også bidra positivt innenfor flere området. Nygård (2015) mener elevene får et bedre forhold til hverandre ved å ha dans i kroppsøving, oppdager gleden av dans, de blir mer komfortabel med kroppskontakt og det vil bidra til at trivselen i kroppsøving øker.

En av få studier som tar for seg gutteperspektivet, så nærmere på hvordan gutter på videregående opplever å være i sterkt mindretall i kroppsøving (Bratbakk, 2019). Et av

Bratbakks hovedfunn var at samtlige 13 informanter i studien oppga at de på en eller annen måte måtte ta hensyn til jentene. Det kunne innebære å opptre med lavere intensitet, mindre kraft, mindre kroppskontakt, lavere tempo, mer forsiktig eller at de måtte legge seg på et lavere nivå enn hva de anså seg selv til å ligge på.

Tidligere forskning og teorien som er knyttet til denne oppgaven spriker en del når det gjelder anbefalinger for kjønnsblandet eller -delt kroppsøvingsundervisning. Forskerne virker noe delt hvorvidt man skal prioritere kjønnsdelt eller kjønnsblandet kroppsøving. Det kan se ut til at jenter får utbytte av kjønnsdelt kroppsøving, når det blir gjennomført «gutteaktiviteter» (Bjørnevik, 2019; Karlsen, 2019; Klomsten, 2013). I det jentene blir adskilt fra dominante gutter (Karlsen, 2019; Klomsten, 2016; Wallace mfl., 2019) så «blomstrer» jentene. På en annen side kan kjønnsblandet kroppsøving være med på å forebygge blant annet ekskludering, diskriminering og ulikheter mellom kjønn (Hill mfl., 2012). Kjønnsdelt kroppsøving kan også gi negative følger for elevenes læring og sosialiseringprosesser (Tinto, 1993).

Problemstilling

Som oppgaven så langt har belyst, har man en del informasjon om hvordan jenter opplever kjønnsdelte og kjønnsblandet kroppsøving, men lite eller ingenting om gutters opplevelse av delt og blandet undervisning. Min undersøkelse har som mål å gi informasjon om organisering av kroppsøvingsklasser der kjønn er en faktor fra et gutteperspektiv. Mer kunnskap om hvordan gutter opplever kjønnsblandet og -delt undervisning vil bidra til bedre diskusjonsgrunnlag om organiseringsmåter i kroppsøvingsundervisningen. På bakgrunn av tidligere forskning og spesielt at forskningen i liten grad belyser gutters erfaringer og meninger om kjønnsdelt og kjønnsblandet undervisning, er problemstillingen i denne oppgaven følgende:

Hvordan erfarer gutter et kjønnsdelt undervisningsopplegg i kroppsøving og hva mener disse elevene om kjønnsdelt versus kjønnsblandet kroppsøvingsundervisning?

Metode

Ut ifra oppgaven problemstilling ble en kvalitativ metode sett på som hensiktsmessige. Ifølge Christoffersen og Johannessen (2012) så omhandler den kvalitative metoden seg i større grad av å gå mer i dybden av et tema, hvor det er et noe begrenset antall informanter. Kvalitativ metode egner seg til å undersøke elevers erfaringer og meninger i dybden. utfordringene rundt en kvalitativ forskningsmetode, er ofte knyttet til antallet. Som følge av at det ofte er et

mindre antall i slike metoder, blir det samtidig mer utfordrende å kunne konkludere eller generalisere med noe veldig bastant (Christoffersen & Johannessen, 2012).

Vitenskapsteoretisk posisjonering

Epistemologien i denne oppgaven er knyttet til konstruksjonistiske vitenskapsteorier. Slike teorier finner man i skjæringspunktet mellom objektivismen og subjektivismen (Mikalsen, 2021). I objektivismen er kunnskapen absolutt, samtidig som den ikke er avhengig av menneskets bevissthet. På motsatt side finner man subjektivistiske vitenskapsteorier. I sterk motsetning til objektivismen, så er subjektivismen uten unntak konstruert av mennesker. Konstruksjonismen inneholder ingredienser fra begge disse retningene, kunnskapen er skapt av mennesket ved samhandling med omverdenen (Mikalsen, 2021). Grunnen til at mitt prosjekt havner under den konstruksjonistiske epistemologien er fordi det først vil bli innhentet informasjon av deltakerne og ut ifra denne dataen vil jeg konstruere en oppfatning. Dette skjer omtrent akkurat på den måten Crotty (1998) beskriver den konstruktivistiske epistemologien, at i det mennesket tar del i verdenen, så blir meningen om verden konstruert av mennesket selv.

Ifølge Crotty (1998) finnes ulike teoretiske perspektiv under de tre epistemologiske hovedgruppene (objektivismen, konstruksjonisme og subjektivismen). Hermeneutikk er et eksempel på en slik «underkategori» til konstruksjonismen, og som er relevant å se nærmere på i denne oppgaven. Krogh (2009) skriver at hermeneutikk handler om å fortolke eller læren om forståelse. Videre skriver han at i dette teoretiske perspektivet så ligger hovedfokuset på å få en forståelse av meningen av en tekst. Man har i utgangspunktet en forforståelse av noen eller noe, så skaffer man seg nye «inputs» og dermed danner man seg et nytt bilde av innholdet i teksten (Mikalsen, 2021). Min oppgave har et hermeneutisk ståsted, som følge av at man i første omgang har en forforståelse for hvordan gutter opplever kjønnsdelt kroppsøving. I etterkant av at man har innhentet data gjennom intervju med et utvalg gutter, utarbeidet jeg en forforståelse av hvordan gutter erfarte et kjønnsdelt undervisningsopplegg i kroppsøving og hva de mener om kjønnsblandet og -delt undervisning generelt.

Utvalget

Dataen som er samlet inn til dette prosjektet er innhentet fra en ungdomsskole. I første omgang hadde jeg gjort en avtale med en videregående skole, tidlig i semesteret. Da gjennomføringen av datainnsamlingen skulle begynne, valgte denne videregående skolen å trekke seg. Dette førte til at jeg måtte ut på ny runde for å finne deltakere til mitt prosjekt. Det

var på et tidspunkt hvor pandemien regjerte i landet og førte til stort sykefravær, noe som gjorde det vanskelig for skolene å bruke ekstra ressurser på eksterne prosjekt.

Det førte til at jeg forsto at søket måtte utvides. Etter å ha kun kontaktet videregående skoler, tok jeg etter hvert kontakt med en ungdomsskole. Dette resulterte i at totalt 18 ulike gutter deltok i intervjuet, hvorav 8 elever kom fra en 9. klasse, mens 10 gutter kom fra to ulike 10. klasser. I utgangspunktet var det noen flere, men på grunn av fravær ble de ikke en del av prosjektet.

Jeg ønsket i utgangspunktet videregående elever på grunn av de i gjennomsnitt har en økt evne til å uttrykke seg selv, sammenlignet med en noe mindre moden ungdomsskoleelev. Dette kan en del av intervjuene bære noe preg av, enkle og korte svar som ikke alltid er like lett å gi en mening. Fordelene med at deltakerne er ungdomsskoleelever, er at informasjonen man innhenter kommer fra et vidt spekter av ulike gutter som deler sine erfaringer og meninger om temaet. En annen grunn til å velge informanter fra ungdomsskolen, er at sannsynligheten for at jeg selv ender opp der i min yrkeskarriere er noe større enn at jeg ender opp på den videregående skolen. Dermed får jeg en større forståelse for tankeprosessene til elever i aldersgruppen.

Gjennomføring

Korrespondansen mellom meg og ungdomsskolen startet med at jeg kontaktet den ansvarlige for kroppsøvingen i 10. klasse på den aktuelle skolen. Etter at jeg fikk klarsignal til å gjennomføre prosjektet, ble informasjonsskrivet (vedlegg 2) sendt på mail og som videre ble delt ut av den ansvarlige lærer til elevene. Dette informasjonsskrivet måtte elevene ta med seg hjem og få underskrift av foresatte, om de godtok at deres barn skulle få delta i prosjektet.

Uansett om de ville delta i prosjektet eller ikke, var den ansvarlige kroppsøvingslæreren av dem mening at alle guttene skulle delta i timene knyttet til prosjektet, fordi hen så på dette som en ordinær kroppsøvingstime. Jeg gjennomførte to kroppsøvingstimer på hver klasse og hver time varte i 45 minutter. Den ene timen var en dansetime, hvor elevene skulle lære seg noen grunnleggende steg dansen «bachata». Denne dansen kommer opprinnelig fra Den dominikanske republikk og kan danses leken og morsom. Samtidig er dansen ofte forbundet med det å vise sterke følelser, kanskje særlig følelsen av det å miste noen (Trela, u.å.). Jeg valgte denne dansen fordi dette er en dans jeg selv kan godt. Dermed kunne jeg fokusere på hensikten med dansen og jeg behøvde ikke å uroe meg for å gjøre feil i selve undervisningen.

Denne type dans kan også være med på å fremprovosere en rekke følelser i større grad enn hva dans alene gjør. Den andre kroppsøvingstimen som ble gjennomført, var 45 minutter med fotball. Innholdet i denne timen var ei kort oppvarming, etterfulgt av at guttene gikk raskt inn i spill. Her ble det gjennomført korte intensive kamper på et mindre areal. Dette ble gjort for å fremprovosere mest mulig fysiske dueller.

Hensikten med gjennomføringen av de to aktivitetene, var å skaffe elevene noen referanser til hvordan det er å praktisere kjønnsdelt kroppsøving. Innholdet i de to timene er valgt ut ifra at fotballene er en typisk «gutteaktivitet» og at dansen blir sett på som mer i retning av en «jenteaktivitet» (Andrews & Johansen, 2008; Moen mfl., 2018). Under selve gjennomføringen fikk jeg tildelt alle guttene og en tredjedel av en gymsal.

Kroppsøvingslæreren i de respektive klassene hadde undervisning for jentene. Av de 18 guttene var det ingen med danseerfaring fra hverken skole- er fritidssammenheng, mens samtlige hadde en eller annen fotballerfaring fra organisert fotballaktivitet på fritiden.

Etter endt dansetime og fotballøkt, ble intervjuene gjennomført. Dette gjorde jeg for å unngå at elevene glemte erfaringer fra de to timene. Intervjuet ble utført ved bruk av en halvstrukturert måte. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) så er en halvstrukturert intervjuguide en oversikt over temaer og spørsmål som tjener til å belyse en studies problemstilling. I hvor stor grad noterte temaer og spørsmål i intervjuguiden blir fulgt, vil variere. Situasjonen blir toneangivende i den forstand. Intervjuguiden (vedlegg 3) ble utarbeidet i forkant av intervjuene og ble også godkjent av Norsk senter for forskningsdata før oppstarten av datainnsamlingen. Innholdet i intervjuguiden tok for seg blant elevenes tidligere erfaringer omkring fotball og dans, elevenes trivsel og om de spesifikke timene som ble gjennomført. Intervjuene ble tatt opp på en digital lydfil og innholdet ble i etterkant transkribert og bearbeidet ved hjelp av analyseverktøyet Nvivo.

Forforståelse

I oppgaven er det trolig at min forforståelse om kjønnsblandet og kjønnsdelt kroppsøvingundervisning vil «skinne gjennom» for leseren. Som nevnt tidligere har jeg liten erfaring som elev i kjønnsdelt kroppsøving. Derimot den lille erfaringen jeg har, vært veldig positiv. I tillegg til dette, er jeg også gutt. Disse to faktorene vil kunne dytte prosjektet i retning av at gutter er mer positiv til kjønnsdelt kroppsøving, enn hva realiteten egentlig er. Selv om Postholm (2005) hevder at det å ignorere en forforståelse nærmest er en umulig i et

slikt prosjekt, vil jeg gjøre det jeg kan for å ha nødvendig distanse og objektivitet under arbeidet med oppgaven.

Dataanalyse

For å lettere analysere den dataen som ble samlet inn, ble det som nevnt transkribert i Nvivo. Alle de 18 intervjuene ble transkribert og tolket uavhengig av hverandre. Det meste som elevene fortalte ble notert ned, med mindre det var tatt helt ut av kontekst eller ikke ga noen mening til oppgaven. Etter endt transkribering satt jeg igjen med store mengder data, som ifølge Johannessen, Tufte og Christoffersen (2016) kan virke utfordrende å trekke konklusjoner ut ifra. Denne problematikken var noe undertegnede også fikk erfare. For å enklere kunne trekke slutninger og effektivisere analyseprosessen, så ble dataen kategorisert i ulike grupper. Dette er en løsning som kan underbygges ved Postholms (2010) tenkning. Hun forklarer at man vil kunne få en sterkere forståelse for helheten, om man har forståelse for bruddstykkene av innholdet. Dette er en fremgangsmåte man kan se i lys av den hermeneutiske sirkelen.

I første omgang ble innholdet delt inn i to hovedkategorier, elevenes erfaringer og elevenes meninger. Disse to hovedkategoriene er på bakgrunn av at problemstillingen skal gi størst mulig mening. Videre i arbeidet med kodingen, så ble elevenes utsagn delt inn i underkategorier som «kleint» og «språk», noe som er blant hovedfunnene i oppgaven. Andre underkategorier ble også opprettet i Nvivo som «forsiktige gutter» og «gutteaktiviteter», uten at det ble kartlagt store funn i tilknytning til disse. I etterkant av kodingen, ble alle sitatene som hadde blitt lagt under en kode, nok en gang analysert i et forsøk på å finne fellestrekk og om det var noe av verdi til et resultatkapittel. Med denne måten å analysere dataen på, blir dermed resultatkapittelet en følge av denne analyseringen og kodingen.

Etiske retningslinjer

I dette tilfellet, hvor man er en forsker ut i felten, betyr det at det stilles spesielle krav til det etiske ansvaret (Thagaard, 2013). De etiske retningslinjene i denne oppgaven baseres på Kvale og Brinkmann (2009) som referer til tre prinsipper som omhandler etikk og forskning. Disse tre prinsippene kaller de for informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i forskningsprosjekter.

Som tidligere nevnt, så ble elevene i forkant av prosjektet informert gjennom et informasjonsskriv. Ettersom ungdomsskoleelevene ikke er myndige, var de avhengige av at

deres foresatte kunne gi sitt samtykke for at elevene kunne delta i prosjektet (Datatilsynet, 2022). Derfor ble informasjonsskrivet sendt ut til alle de potensielle deltakerne, som videre skulle ta det med hjem for et eventuelt samtykke fra foreldrene. Om de skulle få samtykke til å delta, hadde de til enhver tid mulighet til å trekke seg fra prosjektet.

Oppgavens konfidensialitet er høy på bakgrunn av at det aldri blir oppgitt annen informasjon annet enn elevens erfaringer og meninger til kjønnsdelt- og kjønnsblandet kroppsøving. Dersom informantene ønsket innsyn i dataen, kunne de til enhver tid henvende seg til meg. De ble også informert om at all data vil bli slettet etter at oppgaven er ferdigbehandlet. Oppgaven ble levert inn og godkjent av NSD for å ivareta essensielle forskningsetiske retningslinjer.

Konsekvensene for elevene ved deltakelse i prosjektet var i at de gikk glipp av undervisningstid, da det var inne til intervju.

Validitet

For å skape mest mulig troverdighet når man benytter seg av intervju som forskningsmetode, står validitet sentralt. Thagaard (2013) skriver at validitet handler om gyldighet knyttet til de tolkningene av dataen som forskeren gjør. For å ha en størst mulig grad av validitet bør forskeren beskrive den tematikken, vedkommende har satt seg som mål i forkant av prosjektet.

Validitet er avhengig av datakvalitet i undersøkelsen (Kvale & Brinkmann, 2015). Ved enkelte tilfeller var det utfordrende å knytte mening til utsagn i intervjuene. Slike tilfeller kan være med på å svekke validiteten, da det kan ha oppstått et brudd mellom elevens mening og min tolkning av det. En måte å unngå slike brudd i analysearbeidet, kan være å så hevder sende dokumentet med det transkriberte intervjuet til den aktuelle informanten (Thagaard, 2013). Hen kan da redigere, supplere eller rettlede ved eventuelle misforståelser. Dette kan både bidra til et mer valid resultat. Dette ble ikke gjort i dette tilfellet, da det ble vurdert til at utsagnene i intervjuene kunne analyseres og tolkes ut i fra det som stod nedskrevet i transkripsjonene.

Validiteten kan også settes i en kritisk lys på bakgrunn av selve intervjuguiden. Jeg er av den oppfatning av at innholdet i spørsmålene, førte frem til svar som kan kobles til gutters erfaringer og meninger rundt kjønnsdelt versus kjønnsblandet kroppsøving. Samtidig kan jeg ha forståelse for at mer erfarne forskere kunne vært enda mer presis i spørsmålsformuleringene og intervjuteknikken.

Reliabilitet

Et annet begrep som man ofte knytter til forskningens logos, er reliabilitet. Thagaard (2013) skriver at reliabilitet handler om hvorvidt et prosjekt gir et inntrykk av at forskningsarbeidet er gjort på en tillitsvekkende og pålitelig måte. Formulert på en annen måte, så handler reliabilitet om andre forskere vil kunne komme frem til likt resultat ved bruk av samme fremgangsmåte. Dersom metoden er reliabel vil faktorer som tid, sted og omstendigheter ikke spille inn på resultatet.

At jeg brukte diktafon er en faktor som er med på å styrke reliabiliteten i studien. Dette fører til at man både under transkriberingen og analysen av intervjuene, kan høre helt konkret hva informantene sier et ubegrenset antall ganger. På denne måten minskes sannsynligheten for ukorrekt transkribering og tolkning. I forkant av at intervjuene startet, ble det gjennomført et pilotintervju. Det førte ikke til andre endringer annet enn at jeg fikk en bekreftelse på at intervjuguiden var tilstrekkelig. Det bidrar også til å styrke prosjektets reliabilitet på den måten at intervjuguiden blir forsøkt i praksis. Dermed får man enklere et inntrykk av hva som fungerer og ikke, samtidig som man får undersøkt hvordan man skal opptre som intervjuer.

Intervjuguiden kan samtidig påvirke reliabiliteten i negativ forstand. Spørsmålene er rettet i ganske stor grad mot elevene på den aktuelle skolen. For å kunne svare på spørsmålene, må elevene i tillegg ha gjennomført både danse- og fotballtimen, som ble gjennomført i tilknytning til prosjektet. Dette fører til at det kan bli mer utfordrende for andre å gjennomføre samme prosjekt, med samme utfall. Reliabiliteten blir derfor noe svekket. Dette kan også kobles til overførbarhet, som er et annet relevant begrep som har tilknytning til kvalitativ forskning. Ifølge Thagaard (2013) så kan overførbarhet ses på som en rekontekstualisering. I det den teoretiske forståelsen som har rot til et spesifikt prosjekt, blir satt inn i en annen sammenheng, kan man kalle det at et prosjekt har en overførbarhet. Det er fortolkningen som er bakteppet for overførbarhet, ikke mønstre i dataen. Det vil si at dersom intervjuguiden inneholder enkelte mangler, så kan prosjektet dog ha en overføringsverdi gjennom en god tolkning av resultatene.

Resultat

Resultatene framstilles under to hovedoverskrifter. Den ene handler om funn om guttenes erfaringer med det kjønnsdelte undervisningsopplegget i kroppsøving, mens den andre dreier seg om guttenes meninger om kjønnsblandet og -delt undervisning. Informantene benevnes «elev 1», «elev 2» og så videre.

Elevenes erfaringer

Guttene har fått noen erfaringer ved det å ha kjønnsdelt kroppsøving gjennom danse- og fotballtimen. Majoriteten av guttene svarer at de på en eller annen måte endret væremåte da de hadde kroppsøving for seg sammenlignet med kroppsøving sammen med jentene. I den sammenheng virker til at flere gutter selv har erfart at språkbruken deres endres avhengig av om de er med jenter eller ikke. Over halvparten av de som har sier at deres oppførsel endret seg, nevner språk som en sentral del av hvordan de endret seg. Elev 1 beskriver hvordan oppførselen hans varierer: «Med guttene blir det mer banning. Jeg blir mindre frekk når man er med jentene, man viser mer respekt».

Elev 8 beskriver også at hans språk blir styggere når han bare er med guttene, og hans generelle oppførsel blir bedre i kroppsøvingstimen med jentene. Også elev 6 sitter på mye av den samme erfaringene som elev 1 og 8. Han ønsker å være «(...) mer snill med tanken hva en sier» når han er med jentene.

Når det kommer til hvordan guttene synes det er å ha kroppsøving med jentene, er det få som er spesielt negative. Noen synes ikke det utgjør noen forskjell at jentene er med og at de er av den holdningen at «desto flere, jo bedre». I en kjønnsblandet klasse peker også guttene på at det er mye mer sosialt. En av informant sier at han har vært med de fleste av guttene siden 5. klasse, og derfor ble det å ha kroppsøving med jentene en inspirasjon. En annen sier kjønnsblandet kroppsøving er mer sosialt, fordi da får man muligheten til å snakke med alle og ikke bare sin egen «gjeng». Elev 8 er også positiv i sin omtale rundt det å ha kroppsøving med jenter: «Jeg synes det er bra. Det blir litt artigere å ha kroppsøving med jentene, det blir mer lek. Med guttene blir det fort litt for seriøst».

Elev 2 virker til å dele elev 8 sitt synspunkt:

Elev 2: Kjønnsblandet. Fordi det er mye mer sosialt og det er artigere å ha alle sammen samlet. Istedenfor at det skal være diskriminerende og dele gutter og jenter fordi guttene kanskje er bedre enn jentene. Det blir feil, fordi kan være akkurat like gode som oss.

I likhet med blant annet elev 8, så erfarer elev 2 at kjønnsdelt kroppsøving er mer sosialt. Elever 2 legger til at kjønnsdelt undervisning kan oppfattes som diskriminerende.

Det ser også ut til at ikke alle deler denne meningen. Elev 18 forteller at han kan utfolde seg i større grad uten jentene i fotballen, på den bakgrunn av at da gjør det ikke noe om man gjør feil. Flere deler denne erfaringen, men da i enda større grad i dans. Elev 5 sier at han kunne utfoldet seg i like stor grad uavhengig av om jentene var med eller ikke i fotballen, men når det kom til dans sier han:

Elev 5: «I dansen var jeg ikke redde for å gjøre noe feil. Det hadde ikke blitt kleint, bare artig. Hvis jentene hadde vært med hadde det rett og slett blitt mer ekkelt og vi hadde vært redde for å gjøre feil.»

Når det kommer til de spesifikke aktivitetene som ble gjennomført, var det noen som reagerte på dansetimen. Disse reaksjonen var basert på at dansen var en pardans. Å danse pardans to gutter sammen, var det enkelte som erfarte som noe unaturlig:

Elev 18: «Jentene kunne gjerne tatt plassen til den som ble ført av guttene, slik at det hadde blitt par med en gutt og ei jente. Det hadde sett mer rett ut, fordi det bruker å være en gutt og ei jente som danser sammen».

Elev 12 reagerte også på at en pardans ble gjennomført i par med bare gutter: «I dans er det ofte ment at det skal være ei jente og en gutt». En annen elev reagerte også på at dansetimen ble gjennomført uten jenter: «Tror det hadde vært bedre og hatt med jenter på dansen. Gutter er gutter. Det ble litt rart når vi danset med en gutt».

Som nevnt var det ingen gutter med noen form for danseerfaring. Derimot hadde samtlige spilt aktivt fotball på fritiden. Noe som også gjenspeiles i elevenes erfaringer med fotballtimen. Elev 10 sin forklaring fotballtimen kan være et eksempel i så måte: «Vi har spilt så mye fotball, alle var med og hadde det artig». Flere påpeker også at timen med fotball ble mer intensiv, høyere nivå og mer fysiske dueller.

Elevenes meninger

Alle informantene oppgir at de sjeldent eller aldri praktiserer kjønnsdelt kroppsøving. Når det kommer til elevenes meninger, ser det ut til at de er basert på en sammenligning mellom deres vide erfaringer med kjønnsblandet kroppsøving og de to kjønnsdelte timene tilknyttet prosjektet. Et begrep som ble hyppig brukt av flere av elevene var at noe var «kleint». Ifølge Det Norske akademis ordbok (u. å.) så betyr det å være klein at man er syk, spinkel eller har svak helse. Det er nok neppe slik elevene bruker dette begrepet. En forsker ved nordiske

studier, hevder at i dag kan klein bety pinlig, flaut eller en klam sosial følelse (Halmøy, 2012). På spørsmål om eleven tror dansetimen hadde blitt noe annerledes om jentene hadde vært med, svarer elev 5 følgende:

Elev 5: «Ja, litt annerledes. Hvis vi hadde blitt satt med jenter hadde det kanskje blitt enda mer kleint. Guttene kjenner hverandre godt. Vi kjenner ikke jentene like godt og dermed kan det bli kleint.»

Elev 5 er samtidig av den oppfatning at han ikke tror det hadde blitt noe annerledes om jentene hadde blitt med i fotballtimen. Når derimot dansetimen var kjønnsdelt så var han ikke redd for at det skulle bli «kleint» om han gjorde feil for eksempel. Om dansetimen derimot hadde vært kjønnsblandet oppgir elev 5 at «det rett og slett og slett hadde blitt mer ekkelt og vi hadde vært redde for å gjøre noe feil».

Elev 6 er blant flere av de som deler elev 5 sin mening om at dans med jenter kunne vært kleint. Hvordan dette ville preget kroppsøvingstimen mener han dette:

Elev 6: «Jeg tror hvis jentene hadde vært med, så tror jeg ikke det hadde blitt så mye dansing. Det hadde kanskje blitt litt mer kleint. Med guttene så blir det mest artig, bare humor.»

I det meste av argumentasjonen til elev 6, dreier det meste seg rundt dette begrepet. Samtidig påstår han at stemningen blir mye mer avslappet uten jentene og er veldig opptatt av å få frem at de har det veldig gøy alene. Det ser tilsynelatende ut til at elev 5 og 6 er enig om synet på kjønnsdelt versus kjønnsblandet kroppsøving. Elev 5 virker dog til å være noe mindre bastant i sitt synspunkt. Når han får spørsmålet om det er en fordel at dansetimen er kjønnsdelt, så svarer han:

Elev 5: «Nei, det tror jeg egentlig ikke. Bortsett fra at det kan bli litt kleint, så står de fleste ganske likt.»

Selv om elev 5 ved flere anledninger uttrykte at dans kunne oppleves som kleint, virke til at han ser verdien med kroppsøving med jenter. Han nevner også at gruppa blir mer samlet generelt sett og de får det artigere sammen ved kjønnsblandet kroppsøving.

Guttene var noe delt på spørsmål om de foretrekker kjønnsdelt eller kjønnsblandet kroppsøving. Totalt var det seks informanter som oppga at de ønsket kjønnsdelt kroppsøving,

mot de ni som ønsket kjønnsblandet. Noen av de som foretrakk en kjønnsblandet kroppsøving virker samtidig heller ikke til å være helt sorthvitt. Elev 14 sier for eksempel at:

Elev 14: «Det spørres hva vi skal gjøre. Kanskje alle samlet, fordi da er det flere folk. Om det hadde bare vært gutter og et stort antall, ville jeg heller hatt det slik, fordi da er et det et mer likt nivå».

Elev 15 er enig med elev 14 om antallet blir noe knapt for å kunne gjennomføre kjønnsdelt kroppsøving på en god måte. Han foreslår imidlertid at en løsning kunne vært å slå sammen de tre klassene, for så å ha kjønnsdelt kroppsøving. De som foretrekker kjønnsdelt kroppsøving argumenterer med påstander som at gutter er bedre i kroppsøving enn jenter, det blir høyere intensitet og at guttene får mer ut av kroppsøvingen uten jentene. En av informantene svarer følgende på om han ønsker kjønnsdelt eller kjønnsblandet kroppsøving:

Elev 10: «Det spørres hvilken anledning, men tror jeg velger kjønnsdelt. Jeg like å være med guttene, fordi vi har mye konkurranseinstinkt. Intensiteten blir også høyere og det er artig. Om vi er med jentene blir det kanskje litt roligere. Om det er basket så ville jeg valgt å være med jentene fordi jeg synes det er artig å drible jentene».

Elev 2 mener også det er givende å være med jentene av samme årsak: «jeg synes det er artig å spille fotball mot jentene. Det synes jeg er veldig artig. I alle fall om du er bedre enn de, hvis du kan stå å "tulle" litt med de».

Det kan se ut til at elev 10 og 2 ønsker å være med jentene, kun på bakgrunn av at de får muligheten til å drible dem. Elev 10 legger også til at han synes det er viktig å skille klassen ved jevne mellomrom, og da helst oppdeling gjennom ferdigheter. Han argumenterer med at alle vil møte konkurranse på sitt nivå.

På spørsmål om hvilke andre differensieringsmåter som kunne vært hensiktsmessige i kroppsøving svarer samme elev 10 følgende:

Elev 10: «Etter ferdigheter. For da blir alle utfordret. Det blir litt dumt å ta gode mot dårlige, fordi da blir det kjedelige gymtimer og det blir ikke mye læring. De som er dårlige skjønner det jo selv, selv om det ikke er alt for artig å bli fortalt at du er dårlig.»

Elev 10 virker til å være tilhenger av å differensiere på bakgrunn av ferdighetsnivå. Han reflekterer også noe videre rundt denne måten å skille klassen på og sammenligner med denne oppgavens tematikk. Han har forståelse for at det kan være veldig synlig med en oppdeling etter ferdigheter. Ut ifra dette ståstedet, forklarer han at det å differensiere etter kjønn er muligens noe mindre synlig.

Noe som virker til å være bred enighet om, er at guttene mener jentene begrenser deres aktivitet i kroppsøvingen. Med uttak av en informant, så oppga samtlige at jentene i en eller annen form kunne være en begrensende faktor. Elev 3 synes jentene snakker alt for mye og at de bestandig venter på at de skal komme fra garderoben. Han synes derfor de egentlig ikke får så mye tid til kroppsøving på grunn av denne ventingen. Elev 5 ser mer på det fysiske aspektet: «Ja kanskje litt, vi kan ikke være så hardhendte, de blir som regel veldig sure. Spesielt i fotball».

Diskusjon

Funnene i denne oppgaven viser til at guttene endrer sin oppførsel når de har kroppsøving med jenter. Flere av guttene virker også til å være enig om at det er mer «kleint» å utøve aktiviteter som dans med jentene, enn hva det er hvis det er kun gutter til stede. Samtidig ser det ut til at guttene er delte i meningene om man skal praktisere kjønnsdelt kroppsøving.

Som resultatene viser så sier omtrent samtlige av guttene at deres oppførsel endres når de har kroppsøving med jenter. Dette var også noe Bratbakk (2019) så i sin studie. Informantene i Bratbakks studie kunne fortelle at de måtte vise hensyn til jentene gjennom å legge det meste på et lavere nivå. Under adferd var det flere som nevnte at språkbruken endret seg i en kjønnsblandet kroppsøving. Det kan være vanskelig å peke på den konkrete årsaken til hvorfor guttene oppfører seg ulikt avhengig om jentene er med eller ikke. En måte er å se det på er gjennom Klomsten (2013) og Karlsens (2019) forskning. Som nevnt i teorikapittelet så kan man se tendenser til typiske «gutte- og jenteaktivitetene». I den sammenheng vil jentene og guttene utvikle ulike egenskaper, ferdigheter og ulik adferd. Det ser ut som om dette er noe man ser resultatet av i denne oppgavens datainnsamling. Guttene har et tøft språk, sannsynligvis som er en følge av det miljøet de har i fotballaget for eksempel. Dette tar de med seg inn i den kjønnsdelte kroppsøvingen, men i det jentene entrer rommet så kan det tenkes at guttene opplever en rollekonflikt. En rollekonflikt oppstår når et individ føler at ulike roller som en har og de forventningene som er knyttet til de ulike rollene, strider mot hverandre på en eller annen måte (Brochs-Haukedal, 2010). Det er kanskje denne indre

konflikten elev 1 kan føle på, da han beskrev hvordan hans oppførsel varierte: «Med guttene blir det mer banning. Jeg blir mindre frekk når man er med jentene, man viser mer respekt». Fra å komme fra det barske miljøet, hvor man bruker et tøft språk til plutselig å være med jentene som har en helt annen måte å formulere seg, kan en rollekonflikt oppstå. I en kjønnsblandet time, kan en tenke seg at guttene blir en hybrid av hvordan de oppfører seg med kun gutter og måten jentene oppfører seg på.

Sett i lys av at gutter muligens sitter igjen med noe av sin tøffe språkbruk og oppførsel fra sine vante miljø med kun gutter, så beskriver tidligere forskning at denne oppførselen blant gutter kan true jenters selvoppfatning (Karlsen, 2019; Hills & Croston, 2010). Dette er blant annet grunnet i at jenter opplever en redsel for å få kommentarer fra guttene. Det kan med andre ord tyde på at guttene kanskje ikke helt klarer å gi slipp på den barske personligheten de har utviklet gjennom «gutteaktivitetene».

Elev 10 fortalte at han verdsatte kjønnsdelt kroppsøving. Videre forklarte han at guttene hadde høyere konkurranseinstinkt og at intensiteten ble mye høyere med bare guttene. Om man setter disse erfaringene til elev 10 inn i en time med jenter, kan man tolke det dit hen at guttene kan virke noe dominerende ovenfor jentene. Det kan være et ståsted som ser mer i retning av at man kan praktisere kjønnsdelt kroppsøving med fordel oftere enn hva som blir gjort. Dette er en oppfatning flere forskere har presentert (Andrews & Johansen, 2005; Hills & Croston, 2011; Karlsen, 2019; Klomsten, 2016; Wallace mfl., 2020).

På bakgrunn av guttene ofte er sterkere, tyngre og høyere enn jentene (Åstrand mfl., 2003), så kan det føre til det Klomsten (2016) kaller for at guttene «eier makten» i kroppsøvingen. Elev 10 kunne også fortelle at han gjerne kunne tenke seg kjønnsdelt kroppsøving i timene med basket. Da kunne han dribble jentene, noe han synes var givende. Mye av det samme fortalte elev 2, som sa at det er gøy med kjønnsblandet under fotball fordi da kunne han stå å «tulle» med dem. Uttalelsene til elev 10 og 2 kan understreke guttene dominans, spesielt i ballspill. Dersom omstendighetene er slik elev 10 beskriver den kjønnsblandete basketen, vil det gagne verken guttene eller jentene. For guttene vil utfordringene bli for enkle som etter hvert fører til kjedsomhet og vil til slutt resultere i liten eller ingen utvikling. For jentene vil utfordringene bli i overkant sammenlignet med deres ferdigheter, dette munner ut i at jentene blir redde for å gjøre feil og deres selvoppfatning minker (Hills & Croston, 2010; Karlsen, 2019).

Er det en plass i kroppsøvingen hvor guttene ikke føler seg like dominant, så er det når det kommer til aktiviteter som for eksempel dans (Klomsten, 2016, Moen mfl., 2018; Nygård, 2015). Samme inntrykk kan man få av informantene i denne oppgaven. Ingen av guttene hadde noe danserfaring, men de fleste ga uttrykk for at det hadde blitt enda «kleinere» hvis dansetimen hadde vært kjønnsblandet. Man kan dermed tenke seg at risikoen for dominante gutter i en slik aktivitet er vesentlig mindre, sammenlignet med ballspill.

Hvorfor guttene sitter igjen med en oppfatning av at det hadde blitt mer kleint med jentene, er ikke så lett å se. En måte å se det på, er om man knytter forskningen til Eliasson (2009) og Nygård (2015) sammen. Ifølge Eliassons så ønsker guttene å ytre sin maskulinitet gjennom fysisk aktivitet. Det kan være naturlig å tro at gutter spesielt ønsker å vise denne maskuliniteten til jentene. Dette behovet for å uttrykke seg, kan imidlertid bli utfordrende i en time med dans. Nygård hevder nemlig at dans kan være for feminint for gutter og dermed legger dette lokk på guttenes mulighet til å vise hvor store og sterke de er. At guttene da forteller at det er kleint med dans og spesielt med jentene, kan man tolke det dit hen at det kan være et resultat av guttene ikke får tilfredsstillt behovet av å vise seg frem tilstrekkelig.

Årsaken til at guttene kan oppleve at det er kleint med aktiviteter som dans, kan også ha sammenheng med at de sjeldent eller aldri har hatt slike aktiviteter i kroppsøvingen tidligere. Har man en aktivitet sjeldent eller aldri, er det vanskelig å se for seg at elevene blir trygge på det de driver med. Hylland Eriksen (2006) er av den mening at trygghet spiller en viktig rolle for alle mennesker skal utnytte sitt fulle potensial. Dermed er det nærliggende å tro at, når man er mindre trygg på noe, så kan dette blant annet føre til at man føler noe blir «kleint». Videre kan man undres hvordan man skal bli kvitt denne følelsen av kleinhet. Martinsen mfl. (2021) er av den oppfatning av at i alle tilfeller hvor det forekommer unngåelsesadferd, vil eksponeringsbehandling være aktuelt. Det vil med andre ord si at guttene muligens ville hatt stort utbytte av å bli eksponert for flere slike opplevelser. Muligheten for eksponeringsterapi og at elevene skaffer seg derav en trygghet til slike aktiviteter ser dessverre mørke ut. I alle fall om man skal se på tidligere forskning. For ifølge Moen mfl. (2018) så er det ingen fordel at disse elevene har en mannlig lærer. De mannlige lærerne styrer nemlig i større grad unna det å undervise i dans, sammenlignet med sine kvinnelige kollegaer.

Stort sett de fleste av guttene som foretrakk kjønnsblandet kroppsøving, bruker det sosiale hyppig i sin argumentasjon. En av de elevene som bruker dette som argument, sier at man i slike tilfeller får muligheten til å møte andre enn guttene i «gjengen» sin. En annen elevene

trakk også frem dette med diskriminering da han så på bakdelene med kjønnsdelt kroppsøving. Han la til grunne at jentene like godt kunne hatt et like godt ferdighetsnivå som guttene. Forskere deler også denne elevens syn på differensiering mellom kjønnene. Hill mfl. (2012) argumenterer for praktisering av mest mulig kjønnsblandet kroppsøving. Det vil blant annet kunne bidra til at risikoen for nettopp diskriminering, ekskludering og forskjeller mellom kjønnene vil minke.

Om man skulle praktisere permanent kjønnsdelt kroppsøving, så mister elevene muligheten til interaksjon kjønnene seg imellom. I et slike tilfeller hevder de Beauvior (2000) at det kan få negative utslag på elevenes selvoppfatning. Det kommer som en følge av at de mister sosialiseringen på tvers av kjønn. Det er omtrent slik eleven i denne oppgaven beskriver det, med jentene møter man andre enn kun sin egen «gjeng». de Beauvior skriver at sosialisering er en av de mer sentrale faktorene i elevenes utvikling.

Dersom elevene ikke får ikke tilfredsstilt sine sosiale behov, kan det samtidig skape andre negative ringvirkninger. Tinto (1993) er av den oppfatning av at elevene også vil kunne få mindre utbytte av læringen.

Hill mfl. (2012) kommer ikke bare med kritikk i retning kjønnsdelt kroppsøving. De kommer samtidig med et forslag til et alternativ til kjønnsdelt kroppsøving. Hill mfl. (2012) mener at en bedre form for differensiering i en klasse, ville vært å dele på grunnlag av ferdigheter. De er av den oppfatning at det er for store forskjeller på ferdighetsnivået innad hos kjønnene, til at man kan ta utgangspunkt i kjønn som en differensieringsmåte.

Den samme erfaringen sitter også noen av elevene i denne oppgaven med. En av elevene erfarer at kjønnsdelt kroppsøving kan være diskriminerende, fordi han mener at ferdighetsnivået er uavhengig av elevens kjønn. Elev 10 fremsnakker også ferdighetsnivå som en måte å differensiere på. Med en slik måte å dele elevene opp på, så vil det bidra til økt læring og artigere kroppsøving, ifølge elev 10. Samtidig er han opptatt av å få frem at han har forståelse for at det kan bli en i overkant synlig inndelingsform. I så måte får han støtte av Arnesen og Sollie (2003). De har sett på ulike prinsipper som er essensielle å håndheve når det kommer til differensiering og tilpasset opplæring i skolen. Ett av Arnesen og Sollies prinsipper handler om at man skal unngå å ekskludere enkeltpersoner fra felleskapet. Dette er en av fallgruvene ved å differensiere etter ferdigheter. I slike tilfeller kan noen av de som har et svakere ferdighetsnivå føle seg ekskludert. Sett ut ifra et slikt ståsted kan også en

differensieringsmåte på bakgrunn av kjønn virke ekskluderende. Dette står i kontrast til hvordan Hills mfl. (2012) argumenterte mot kjønnsdelt kroppsøving.

Konklusjon

I denne oppgaven har det blitt sett nærmere på gutters erfaringer og meninger knyttet til kjønnsblandet og kjønnsdelt i kroppsøving på skolen. Basert på formålet med studien ble følgende problemstilling utarbeidet: «*Hvordan erfarer gutter et kjønnsdelt undervisningsopplegg i kroppsøving og hva mener disse elevene om kjønnsdelt versus kjønnsblandet kroppsøvingundervisning?*». En kvalitativ metode har blitt vurdert til å være den mest hensiktsmessige måten for å finne svar på problemstillingen. 18 gutter fra 10. og 9. trinn ved en ungdomsskole har gjennom to undervisningstimer og påfølgende intervju, bidratt til å kunne si noe mer om hva gutter mener og erfarer rundt kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving.

Funn som tydelig kom frem i intervjuene med guttene er at de erfarer at deres adferd endres avhengig av om jentene er med eller ei. Under adferd så fortalte flere gutter at de kunne ha et røffere språk i en kjønnsdelt kroppsøving. Guttene mener også det kan være kleint å ha aktiviteter de er mindre trygge på. Om det blir praktisert kjønnsblandet kroppsøving i den sammenheng, forteller guttene at de blir enda mer klein sammenlignet med om disse timene skulle vært kjønnsdelt. Elevene er samtidig opptatt av det sosiale rundt kroppsøvingstimene. Flere påpeker at dersom man skulle praktisert kjønnsdelt kroppsøving, så vil det føre til at de mister en mulighet til en utvidet sosial horisont og at det kan være en rot til diskriminering. Det blir i den sammenheng foreslått andre måter å differensiere kroppsøvingsskolen på, og da blir oppdeling etter ferdighetsnivå nevnt flere ganger.

At gutters adferd endres til det mer positive i nærvær av jentene, vil tale for en videreføring av den organiseringsformen (kjønnsblandet) som i hovedsak blir praktisert i kroppsøving i dag. Det kan bidra til mer skikkelige samfunnsborgere som behandler hverandre på en god og respektfull måte. Når guttene mener aktiviteter som dans kan være kleint, spesielt med jenter, kan dette være et uttrykk for at det er noe som blir lite prioritert på timeplanen. Skal elevene kunne gi slipp på disse følelsene, kan en tenke seg at de bør i enda større grad bli eksponert for disse stimuliene (jenter og dans) som skaper denne kleinhetsfølelsen. Dette vil i så måte også tale for en kjønnsblandet kroppsøving.

Som følge av at antallet i denne studien er noe begrenset og informantene er alle knyttet til en spesifikk ungdomsskole, er det vanskelig å generalisere. Studiene har samtidig hentet data fra de personene skolen og kroppsøvingen er for, nemlig elevene. I tillegg har prosjektet også en overførbarhet. Det er på grunnlag av at det er blitt tatt utgangspunkt i et teoretisk perspektiv. Med dette som bakteppe har det blitt satt inn i en autentisk situasjon. Uansett om for eksempel intervjuguiden eller undervisningstimene skulle ha mangler, er det i så måte irrelevant. Det er fordi det fortolkningen av teoretiske og det autentiske som faktisk kan styre overførbarheten.

Videre forskning

Denne studien har rettet søkelyset mot en tematikk som er ganske lite belyst i forskningslitteratur. Det eksisterer noe forskning omkring jenters opplevelse av kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving, men mindre fra et gutteperspektiv. Studien har skaffet noe kunnskap om gutters erfaringer og meninger om kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving. Den kan også være et lite bidrag til det å understreke viktigheten av å ha flere perspektiv for å kunne si noe om helheten. Det meste av forskning som er gjort innenfor temaet i denne oppgaven, er gjort ved hjelp av kvalitativ metode. Derfor kunne det vært interessant å ha benyttet seg av en noen annen tilnærming. Det å måle for eksempel den faktiske aktiviteten blant elever i kjønnsblandet versus kjønnsdelt kroppsøving, kunne gi et nyttig kunnskapsbidrag. Og gjennomført samme prosjekt i et jenteperspektiv hadde vært spennende for å sammenligne likheter og ulikheter i elevenes erfaringer og meninger. En longitudinell studie kunne også styrket forskningen. På denne måten kan man i større grad si noe om hva de ulike organiseringsformene kan føre til på lengre sikt.

Referanser

(u.d.).

Andrews, T. M., & Johansen, V. F. (2008). Likestillingsideologi i kroppsøvningsfaget – Tematisering av kjønn i planer og praksis. *Nordic Studies in Education*, ss. 89-103.

Andrews, T., & Johansen, V. (2005, Mars 11). "Gym er det faget jeg hater mest!". *Norsk pedagogisk tidsskrift*, ss. 302-314.

Arnesen, A.-L., & Sollie, U. (2003). *Differensiering og tilpasset opplæring*. Hentet fra Oslo MET: https://www.researchgate.net/profile/Anne-Lise-Arnesen/publication/301286012_Arnesen_AL_og_Sollie_U_2003_Differensiering_og_tilpasset_opplaering_Differentiation_and_adapted_teaching_Oslo_HiO-rapport_nr_112003/links/570f6a1c08aee76b9dae1193/Arnesen-AL-og-S

Bakken, N., Roelants, M., Bruserud, I., Madsen, A., Eide, G. E., Bjerknes, R., . . . Juliusson, P. (2020, Januar 3). Reference data for testicular volume measured with ultrasound and pubic hair in Norwegian boys are comparable with Northern European populations. *Acta Paediatrica*, ss. 1612-1619.

Bjørnevik, S. E. (2019). *Kjønn i kroppsøvningsfaget. En studie om elevenes erfaring med kroppsøvningsfaget*. Hentet fra Oslo MET: https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/8716/330_43467149_2.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Borgen, J., & Lierhaug, P. E. (2012). *Altfor mange hater kroppsøving*. Hentet fra Norges idrettshøgskole: <https://www.nih.no/om-nih/aktuelt/nih-bloggen/borgen-jorunn-spord/altfor-mange-hater-kroppsoving/>

Bratbakk, T. (2019). Gutters opplevelse av kroppsøving hvor deres. *Nord universitet*.

Brattli, V., Hansen, K., Steiro, M. J., & Ingebirgtsen, J. (2014). Intensitet og involvering i kroppsøving . *FoU i praksis* , ss. 43-59.

Brochs-Haukedal, W. (2010). *Arbeids- og lederpsykologi*. Cappelen akademisk .

Bruserud, I., Roelants, M., Bakken, N., Madsen, A., Eide, G. E., Bjerknes, R., Juliusson, P. (2020, mai). References for Ultrasound Staging of Breast Maturation, Tanner Breast Staging, Pubic Hair, and Menarche in Norwegian Girls . *The journal of clinical endocrinology & metabolism*, s. 1599-1607.

Budalen, A., & Tveit, J. (2017, Juni 15). *-Kjønnsdelt undervisning er lovlig* . Hentet fra NRK: https://www.nrk.no/nordland/_kjønnsdelt-undervisning-er-lovlig-1.13560847

Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene* . Oslo: Abstrakt forlag .

Crotty, M. (1998). *The Foundations of Social Research* . Australia : SAGE Publications.

- Datatilsynet. (2022). *Samtykke fra mindreårige* . Hentet fra datatilsynet.no:
<https://www.datatilsynet.no/personvern-pa-ulike-omrader/skole-barn-unge/samtykkje-fra-mindrearige/>
- de Beauvoir, S. (2000). *Det annet kjønn*. Paris: Pax Forlag.
- Det Norske akademis ordbok. (u.å.). *Klein*. Hentet fra naob: <https://naob.no/ordbok/klein>
- Eliasson, I. (2009). *I skilda idrottsvärldar*. Umeå: Umeå universitet.
- Halmøy, M. (2012). Spør en forsker: Hvorfor blir ting kleint? (I. Korneliussen, Intervjuer)
 Hentet fra forskning.no: <https://forskning.no/kommunikasjon-sosiale-relasjoner-psykologi/spor-en-forsker-hvorfor-blir-ting-kleint/692880>
- Hill, G. M., Hannon, J. C., & Knowles, C. (2012). Physical Education Teachers' and University Teacher Educators' Perceptions Regarding Coeducational vs. Single Gender Physical Education. *The Physical Educator*, ss. 265-288.
- Hill, G., & Cleven, B. (2005). A Comparison of 9th Grade Male and Female Physical Education Activities Preferences and support for coeducational groupings. *The Physical educator*, s. 186.
- Hills, L. A., & Croston, A. (2011, Juni 8). 'It should be better all together': exploring strategies for 'undoing' gender in coeducational physical education. *Sport, Education and Society*, ss. 591-605.
- Hylland Eriksen, T. (2006). *Trygghet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Imsen, G. (2000). Perspektiver på kjønn og likestilling . I G. Imsen, *Kjønn og likestilling i skolen* (ss. 11-35). Oslo: Gyldendal Akademisk .
- Imsen, G. (2010). *Elevens verden. Innføring i pedagogisk psykologi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* . Abstrakt forlag.
- Karlsen, A. (2019). *En kvalitativ undersøkelse av jenters selvoppfatning i kjønnsdelt og kjønnsblandet kroppsøving på ungdomsskolen*. Hentet fra Oslo MET:
<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/8725>
- Kirke- og undervisningsdepartementet. (1971). *Mønsterplanen for grunnskolen*. Oslo: Aschehoug.
- Klomsten, A. T. (2013). Hvordan organiseres kroppsøvingfaget i norske skoler: Kjønnsblandet eller kjønnsdelt? *Tidsskriftet FoU i praksis*, ss. 59-82.
- Klomsten, A. T. (2013). Hvordan organiseres kroppsøvingfaget i norske skoler: Kjønnsblandet eller kjønnsdelt? *Tidsskriftet FoU i praksis*, ss. 59-82.

- Klomsten, A. T. (2016). Begrunnelser for å praktisere kjønnsdelt kroppsøving i norsk skole . *FoU i praksis* , ss. 63-84.
- Krogh, T. (2009). *Hermeneutikk: om å forstå og fortolke* . Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju. 2 utg.* Oslo: Gyldendal.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju.* Oslo: Gyldendal akademisk .
- Martinsen, E., Falkum, E., Haavet, O. R., & Røsseberg, J. I. (2021). *ABC i kognitiv terapi.* Bergen : Fagbokforlaget .
- Mikalsen, H. (2021). *Vitenskapsteori.* Hentet fra Canvas:
https://nord.instructure.com/courses/18706/files/864337?module_item_id=282086
- Moen, K., Westlie, K., Bjørke, L., & Brattli, V. (2018). *Når ambisjon møter tradisjon* . Elverum: Høgskolen i Innlandet .
- Nygård, S. I. (2015). Dans . I H. Sigmundsson, & J. E. Ingebrigtsen, *Idrettspedagogikk* (ss. 188-199). Universitetsforlaget .
- Postholm, M. B. (2005). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi.* Oslo: Universitetsforlaget .
- Själö, R. (2016). *Læring - en introduksjon til perspektiv og metaforer* . Cappelen Damm akademisk .
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* . Fagbokforlaget .
- Tinto, V. (1993). *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition.* Chicago: University of Chicago press .
- Trela, E. (u.å.). *Dansekurs i dominikansk bachata.* Hentet fra ewatreladans.no:
<https://www.ewatreladans.no/bachata-dansekurs-gruppetimer.html>
- Utdanningsdirektoratet. (2021). *7.3 Organisering av opplæring.* Hentet fra Udir:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/Fase-4/7.3/#>
- Wallace, L., Buchan, D., & Sculthorpe, N. (2020). A comparison of activity levels of girls in single-gender and mixed-gender physical education. *European physical education review*, ss. 231-240.
- Åstrand, P.-O., Rodahl, K., Dahl, H. A., & Strømme, S. B. (2003). *Textbook of Work Physiology.* Champaign: Human Kinetics.

Vedlegg 1

[Meldeskjema](#) / [Gutter og kjønnsdelt kroppsøving](#) / [Vurdering](#)

Vurdering

☰ 07.03.2022 ▾ Skriv ut

Referansenummer

362065

Prosjekttittel

Gutter og kjønnsdelt kroppsøving

Behandlingsansvarlig institusjon

Nord Universitet / Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag / Kroppsøving, idrett og friluftsliv

Prosjektperiode

10.01.2022 - 20.06.2022

[Meldeskjema](#)

Dato

07.03.2022

Type

Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg, og eventuelt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

- Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:
- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

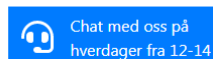
MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vil du delta i forskningsprosjektet «Gutter og kjønnsdelt kroppsøving»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan gutter opplever en kjønnsdelt kroppsøving. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektets hensikt er å kartlegge gutters opplevelse av kroppsøving adskilt fra jenter og som til slutt skal munne ut i en mastergradsoppgave. Ut ifra dataen som blir samlet inn vil man forhåpentligvis kunne finne oppdatert informasjon om hvordan man kan differensiere en kroppsøvingsklasse. Omfanget på prosjektet innebærer studiespesialiserende klasser fra videregående som har en nokså likt fordeling mellom kjønn.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Nord universitet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Som gutt i en studiespesialiserende videregående klasse treffer du kriteriene for og potensielt bli en del av dette prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Dersom du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju. Det er estimert omtrent 10 minutter per intervju. Spørsmålene dreier seg i hovedsak om dine

opplevelser knyttet til kroppsøvingstimen som nylig ble gjennomført. Intervjuet vil bli tatt opp og lagret frem til prosjektslutt juni 2022.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De som vil til gang tilgang til dataen gjennom Nord Universitet, er Idar K. Lyngstad (veileder) og Erik A. Holmen (student).
- Tiltak som vil bli gjort for å forhindre at uvedkommende får tilgang til personopplysninger er at det ikke vil bli forespurt om navn i spørreundersøkelsen, kun kjønn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er i slutten av juni 2022. Personopplysninger og opptak vil ved prosjektslutt umiddelbart bli slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Nord universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Nord universitet ved Idar K. Lyngstad på telefon: +47 740 22 768 eller idar.k.lyngstad@nord.no
- Vårt personvernombud: personvernombud@nord.no eller +47 740 22 750

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Idar Kristian Lyngstad
(Forsker/veileder)

Erik Aron Holmen
(student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Gutter og kjønnsdelt kroppsøving*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i prosjektet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide

Dette intervjuet vil bli gjennomført på en halvstrukturert måte.

Læring

1. Hva slags læring står du igjen med etter denne aktiviteten? (hva og hvorfor)
2. Hva har du lært om dynamikken (samspill/energi/stemming) i en kroppsøvingstime uten jentene?

Tidligere erfaringer

3. Hvordan er dine tidligere erfaringer med de to aktivitetene? (positivt/negativt)
4. Driver du/har drevet aktivt fotball/dans?
5. Hvordan er kulturen for å skille mellom kjønn i kroppsøving på din skole?
6. Hvor hyppig skiller dere kjønn i kroppsøving?
7. Opplever du at guttene blir favorisert med tanke på øvelsesutvalg? (Hvordan) (Om ja; hva syns du om det) STRYK
8. Hva synes du om å ha kroppsøving med jenter? (læring og sosialt)

Trivsel

9. Hvordan opplevde du timene?
10. På hvilken måte opplevde du at ditt nivå av trivsel har sammenheng med at timene er kjønnsdelt?
11. Dersom du fikk velge; kjønnsdelt eller kjønnsblandet kroppsøving? (Hvorfor)
12. Hva synes du om å skille kroppsøvingssklassen på ulike måter i ulike aktiviteter? Hvordan kan dette påvirke din trivsel?
13. Hva er eventuelt den beste måten å skille en kroppsøvingssklasse på? (hvorfor)

Det sosiale aspektet

14. Kunne du i større grad utfolde deg i disse kjønnsdelte kroppsøvingstimene? (Hvorfor)
15. Opplever du at jentene kan begrense din aktivitet? (Hvordan)
16. Endres din oppførsel når du har kroppsøving med jentene? (Hvordan)

17. Hva kan være argumenter for å ha kjønnsdelt kroppsøving? (læring og det sosiale)
18. Hva kan være argumenter for å ha kjønnsblandet kroppsøving? (læring og det sosiale)

Den spesifikke aktiviteten

19. Hvor motivert er du for en time med dans/fotball i utgangspunktet?
 20. Hva tror du jentene kunne bidratt med om de hadde vært med på fotball/dans? (også generelt i kroppsøving)
 21. Er det en fordel å ha kjønnsdelt kroppsøving i slike aktiviteter? (hvorfor)
 22. Hvilke andre typer aktiviteter kan det være en fordel med kjønnsdelt kroppsøving? (hvorfor)
 23. Hvilke andre typer aktiviteter kan det være en fordel med kjønnsblandet kroppsøving? (hvorfor)
-
24. Andre positive/negative sider med kjønnsdelt kroppsøving (læring/sosialt)